

»Nikoli nisem hotela biti
klišejska igralka.«
Pogovor z Juliette Lewis

Gregor Bauman, foto: Darja Šter

Ko nanese beseda na Juliette Lewis, vsi radi operirajo z označevalcem *vsestranska*. Termin, ki pove hkrati veliko in nič – pravzaprav gre za tisti izmuzljivi občutek, ki te spreleti in navdahne takoj, ko te Juliette ogovori kot starega znanca v eni izmed t. i. gas, food, lodging kantini v smeri proti *nikogaršnji zemlji*. Občudovali smo jo v kulturnih filmih *Rt strahu* (Cape Fear, 1991, Martin Scorsese), *Rojena morilca* (Natural Born Killers, 1994, Oliver Stone) in *Zadnji dnevi* (Strange Days, 1995, Kathryn Bigelow), a na njej ni nič zvezdniskega. Prepriča z odprtostjo, s humorjem in z načinom komunikacije, da se že vprašaš, kdo s kom dela intervju. Včasih prikupno zmedena, na trenutke povsem otročja, a zelo resna, ko nanese beseda na sodelovanje s Scorsesejem ali pisanje pesmi. Veliko (samo)oklicanih zvezdnikov je že sedelo pred menoj, vendar so mnogi izmed njih prišli, bili in odšli, vtis pa je s časom zbledel. Pri Juliette je drugače – od pogovora po njenem koncertu v Gradcu s skupino The New Romantics je minilo že nekaj mesecev, a navdušenje ni popustilo niti za odtенок.

Kam je izginila tista nedolžna deklica iz filma *Rt strahu*? Na odru je zagotovo ni bilo videti, sedi mogoče sedaj tu pred menoj?

Še vedno je veliko nedolžnosti okoli mene, tako na odru kot na filmu. Nedolžnost me na nek način poživlja (smeh). Seveda morate to razumeti v prenesenem pomenu. Kar se filmskih vlog tiče, je vse odvisno od lika, ki ga zahteva scenarij, še boljše pričakuje režiser, v glasbi pa je stvar toliko bolj intimna, saj sem to samo jaz. Pojem namreč o svojih občutkih, o zmagah in porazih, o ovirah ... Pri filmu se je že zgodilo, da sem karakter na setu – težko je rekla spremenila – dopolnila, ker sem živjetemu liku dala nekaj svojih izkušenj. Tak primer je recimo *Histerična slepota* (Hysterical Blindness, 2002, Mira Nair). Seveda ne gre za kakšne radikalne spremembe, ki bi posegle v bistvo scenarija, zgolj za odtenke; marsikdaj je to nezavedno in opazim šele ob premieri. V nasprotnem primeru bi se producentom zagotovo zmešalo. V glasbi imam več svobode, ker sem glavna. S skupino The Licks je vsa stvar zvenela bolj agresivno – večkrat sem našo glasbo poimenovala *levje rjovenje* ali *mišičasti rokenrol*. Z »novimi romantiki« ustvarjam glasbo kot kombinacijo mojega ega in alterega – slišimo lahko različne izpovedi, kombinacijo žalostne in vesele Juliette Lewis. Veliko več je ranljivih občutenj, prave surove intimnosti ...

... podobne tisti iz antološke scene *Rta strahu*, ko vam Robert De Niro med dialogom pobalinsko položi prst v usta. Tega menda ni bilo v scenariju?

Res je, ta poteza ni bila predvidena, vendar je bil ves kader dodobra izdelan. Vedela sva, zakaj pri vsej sceni gre, kateri občutki morajo priti na trak, zato sva dialog začinila z nekaterimi sprotnimi reakcijami in odgovori. Robert je pač mojster, ki zna izkoristiti vsak trenutek. V scenariju je pisalo, da se mi mora počasi približati, doseči zaupanje, me osvojiti in poljubiti ... Način je bil prepuščen njegovi iznajdljivosti. Praznega prostora je bilo veliko, rezultat poznate.

Sposobnost improvizacije pride pogosto prav v vsakdanjem življenju, tudi vam na odru, kot rokenrol pevki.

Glasbo redno uporabljam, ko se pripravljam na vloge. Mnogi pravijo, da medija nimata veliko skupnega, vendar je resnica povsem drugačna. Ko sem se na primer pripravljala na vlogo v *Rojenih morilcih*, sem veliko poslušala Jimija Hendrixa. Nocoj ste bili priča premnogim trenutkom, v katere sem se spontano vživela, naj je šlo za interakcijo z glasbeniki ali s poslušalci. Rada izzivam in čakam na reakcijo ljudi okoli sebe, na katero se potem tudi sama odzovem. Okej, na filmu ti kadri, če so režiserju všeč, seveda ostanejo, na odru so del živega spomina. Pesmi so kot scenarij, imajo osnovne parametre, vendar nikoli ne veš, kako bodo izzvenele v živo. Edina razlika med Juliette na filmu in na koncertu je, da na koncertu ne igram.

Preden greste na oder, ali veste, kako boste stvar zastavili, ali zgolj sedete za bobne, jih kasneje zamenjate za mikrofona in se prepustite ...

Vedno poskušam predvideti, kaj me čaka v dvorani, se vživeti v publiko, kakšne pesmi želijo slišati: bolj agresivne ali več bluesa, bolj nežne ali skladbe z mističnim predznakom. Vse te stvari povezujem med seboj, iščem prave rešitve, kako koncert izpeljati od začetka do konca. Včasih program spremenim med samim koncertom, kar ni problem, saj smo s skupino uigrani in znajo slediti mojim muham. Vendar so to bolj osnutki – vem, koliko časa bom na odru, ne vem pa, kam me bo to odpeljalo. S seboj skušam odpeljati tudi poslušalce in rezultat je vedno nepričakovan. Če sem iskrena, najbolj vesela sem obiskovalcev, oni mi dajejo samozavest, zato se vedno potrudim, da s koncerta odidejo zadovoljni ...

Ta občutek privlačnosti prvič pride do izraza prav v filmu, kjer ste igrali pevko – Zadnji dnevi. Ne glede na krvavi vsebini ste tako v Rojenih morilcih kot Kaliforniji (1993, Dominic Sena) še vedno nosili avreolo čistosti, ki jo mažejo drugi, v Zadnjih dnevih pa ste že vrteli kocko in skakali z nega na drugega.

Pri *Zadnjih dnevih* sem že bila oblikovana igralka, saj sem za seboj imela nekaj razvpitih vlog. Do teh dveh filmov me mogoče niti niso jemali resno, četudi sem imela za seboj sodelovanje

Rojena morilca

s Scorsesejem v obdobju *Dobrih fantov*. Mogoče je bil šok po *Dobrih fantih* takrat prevelik, tako da je Martin – povsem zasluženo – zasenčil vse svoje prihodnje projekte in vse nas v zasledbi. Tudi vmes je bilo nekaj dobrih vlog kot v *Kaj žre Gilberta Grapea* (*What's Eating Gilbert Grape*, 1993, Lasse Hallström), a je šele šok *Rojenih morilcev* prinesel tisti plus, da sem zrela pred kamero, da mi lahko zaupajo močnejše vloge. To me je tudi pripeljalo do filma *Zadnji dnevi*. Tu sem res uživala, saj sem igrala karakter, ki ga živim danes, mislim na glasbeno kariero. Svojo vlogo sem vedno razumela kot celoto. Nikoli nisem hotela biti klišejska igralka, neka površinska hči ali navijačica, vedno sem v liku iskala neke globlje odtenke. Scorsese je to razumel, zato ni zahteval, da igram po scenariju, temveč da v opisu lika odkrijem sebe. Vsak igralec ima nekaj svojega, le odkriti mora, kaj je to. Moj "to" se vedno nahaja *left of the centre*, najsi igram morilko ali skrbno mati.

Mogoče smo vas tudi zato videli kot križanca med (zgodnjo) Patti Smith in PJ Harvey v *Zadnjih dnevih*. Danes bi tem notoričnim odtenkom lahko pripisali še Rogerja Daltreya, *The Slits*, Janis Joplin ...

Vse te glasbenike občudujem, vendar ko pojem ali igram, poskušam misliti le nase, sprostiti svojo energijo – pri glasbi gre za predanost in neobremenjenost. Na vse pesmi sem čustveno navezana, glasbeniki in publika pa so tista inspiracija, ki me žene naprej. Ne smem biti nedostopna. Na odru je vse bolj prvinsko, podobno kot scena v klubu filma *Zadnji dnevi*. Z nastopom smo poudarili dramatičnost dogajanja, hoteli smo dati novo energijo, ki bi film peljala naprej ... *Zadnji dnevi* imajo veliko takšnih preskokov, nepredvidljivih elementov tako kot rokenrol.

Živi nastop v filmu *Zadnjih dnevih* je pomenil vaš glasbeni preboj?

Prej opomnik, da se moram ukvarjati tudi z glasbo. Na neki točki življenja sem s *Hardly Wait* dobila občutek, da ne smem zanemariti svoje glasbene plati. Petje in pisanje pesmi sta bili moji skrivnosti, ki ju od tedaj nimam več. Potrebovala sem kar nekaj časa, da sem zbrala pogum in začela javno nastopati. Pri enaindvajsetih še nisem bila pripravljena, danes sem.

Véčkrat dobim občutek, da uživate kot filmska zvezda in glasbena antizvezda.

Ni vse tako preprosto. V filmskem svetu sem res bolj prepoznavana, a se nimam za nikakršno zvezdo, zgolj igralko, ki opravlja v pogodbi zapisane dolžnosti. Včasih si privoščim kakšno šalo, vendar vsi vedo, da sem neukrotljiva in da nikomur ne želim nič žalega. V živo ne igram, sem tista oseba iz pesmi, ki jih sama pišem. V zadnjem času se bolj posvečam glasbi, kjer se moram znova in znova dokazovati, predvsem sebi, šele pozneje vsem ostalim. V skupini je neka druga etika, ki jo dopolnjujemo, predvsem pa z njo razbijam osamljenost, saj na odru dobesedno uživam. Ne pojem, da bi bila zvezda, pojem zato, ker to rada počnem, ker je to še ena stran iste Juliette Lewis.

Presenečate tudi po zunanji plati – od kod ideja za divjo dirty glam opravo?

Moj imidž se spreminja iz dneva v dan. Uživam v tem, saj imam razvit občutek za humor. Modnemu svetu postavljam zabavno ogledalo. Rada imam kričeče barvne kombinacije ... V zadnjem času sem zelo dovzetna za majice, ki kažejo popek. Ne vem zakaj, enostavno rada jih imam. Takšna hodim doma, takšna hodim po ulici. Vseeno moram biti praktična. Ker sem veliko na poti, zato visoke pete odpadejo. Rada nosim perje; so kot nebesa na Zemlji ali živalska kultura v urbanem svetu. Véčkrat dobim občutek, da se razvijam v urbano žival.

Za razliko od mnogih glasbenih barbk, ki bi rade postale filmske zvezde, je vam uspel protinapad – po uspešni filmski karieri ste vedno bolj prepoznavni tudi v glasbenem svetu.

Nisem ne prva in najverjetneje ne zadnja. David Bowie, Iggy Pop, Tom Waits in Deborah Harry imajo za seboj nekaj odličnih filmskih projektov. Ko sem delala z Omarjem Rodríguez-Lópezom, sem spoznala vizualno plat njegove glasbe – med poslušanjem dobesedno vidiš glasbo, soundtrack nekega neposnetega filma. Mnogi glasbeniki znajo v pesmih spisati scenarij za film; ko dodajo še množico zvokov, vse te slike zaživijo v naših mislih. Poslušajte kakšen album skupine Mars Volta in spoznali boste te divje krajine Omarja Lópezza. Ko snemam filme, poslušam mnoge pesmi, ki mi pomagajo, da se lažje vživim v karakter.

Draga, počakaj, sem na poti

Juliette Lewis na koncertu

Že Sam Peckinpah je hotel posneti film na osnovi albuma *Desperado* (The Eagles), Sean Penn pa je Springsteenovo *Highway Patrolman* dobesedno prepisal v *The Indian Runner* (1991).

Iskanje stičnih točk je zanimivo; glasba marsikdaj filmu priprone drugačne perspektive, govori namesto nas. Če tega ne bi bilo, potem Scorsese zagotovo ne bi snemal filme o The Rolling Stones ali Bobu Dylanu. Velikokrat glasba (pesem) vzame igralcu besedo in poudari njegova dejanja. Poglejte kdaj Martinove opombe pri snemanju knjigi – tam je dobesedno pripisano, katero pesem sliši zraven.

Vaše pevske sposobnosti (*These Boots Are Made for Walkin'*) smo prvič slišali v *Rojenih morilcih* – menda niste bili najbolj zadovoljni z vlogo oziroma načinom, kako ste vlogo odigrali.

Potrebovala sem kar nekaj časa, da sem se filma navadila. Ponavadi dobim občutek že med snemanjem, takrat sem bila povsem prazna. Na setu je bilo vse tako zmedeno, da včasih nisem vedela, kaj Oliver sploh želi od mene. Imela sem popolno svobodo kreiranja lika, celo dialoge sem si lahko sproti izmišljevala, potem pa je prišel Oliver in rekel, naj reagiram na demone, ki jih bodo dosneli zraven avta. Kako, ko pa ne vem, kaj naj predstavljajo, ali snemamo realnost ali fantastiko. Na srečo nekaterih kadrov, kjer se res nisem znašla, niso uporabili. Montaža je bila tista, ki je naredila *Rojene morilce*, brez odlične montaže bi film pogorel. Danes je moje mnenje drugačno – gre za izjemno inteligenten film, satiro, ki je bila pred časom in ki nikoli ne bo izgubila svojega sijaja.

Ste pa zanj prejeli nagrado za najboljšo igralko na festivalu v Benetkah.

Saj res, zdaj se spomnim, da je nisem mogla prevzeti, ker sem bila zaposlena s snemanjem *Košarkarjevega dnevnika* (The Basketball Diaries, 1995, Scott Kalvert).

Kako pa je sicer ustvarjati s t. i. dobrim fantom Martinom Scorsesejem?

Martin je čudovita in razposajena oseba, eden najbolj razgibanih režiserjev, s katerim sem imela priložnost sodelovati. Nikoli mu ne zmanjka energije, hkrati pa je odlični motivator. Zelo rad si predstavlja filme v vsakdanjem življenju – kjerkoli hodi, si ogleduje okolico in pogleduje, kam bi postavil kakšno sceno. Zelo dovtopen je za vse ideje in nikomur ne zapira vrat. Ne boste verjeli, ampak kot režiser sploh ni zahteven. Igralcu pusti veliko svobode, da oblikuje svoj lik. Pri tem ga nezavedno vodi. Šele ko je film končan, spoznaš, koliko svobode si imel in koliko te je pri tem usmeril. Seveda se posveti predpripravi, saj že zasedbo dobi tisto, kar želi. Martin je bil prvi režiser, ki je v meni odkril moj pravi igralski jaz, moj igralski občutek ter mu dal filmsko legitimnost. Srečo sem imela, da sem ga spoznala na začetku svoje igralske poti, takrat, ko sem sebe na filmu šele iskala. Z njim sem snemala v času, ko še nisem bila prepričana vase, potem je bilo vse lažje. Mnogi odlični igralci te sreče niso imeli.

Juliette Lewis ima stransko vlogo v filmu *Draga, počakaj, sem na poti* (Due Date, 2010, Tod Phillips), ki je pravkar prišel na spored slovenskih kinematografov.